

131. *Cytisus hirsutus* L. — Szczodrzeniec włochaty

C. hirsutus jest gatunkiem mediterrańsko-pannońskim. Na zachodzie dociera do południowo-wschodniej Francji, a na południu do środkowych Włoch i północnej Grecji. Północna granica przebiega przez Szwajcarię, Austrię, Czechosłowację i Rumunię. Na wschodzie zasięg tego gatunku posiada charakter dysjunktywny. Występuje wyspowo na Krymie, Kaukazie i na rozproszonych stanowiskach w północnej Turcji.

Wiadomość o odkryciu *C. hirsutus* na terenie Polski podał w 1924 r. M. Koczwarą (Kosmos, 49) w uwagach do pierwszego wydania „Roślin Polskich” W. Szafera, S. Kulczyńskiego i B. Pawłowskiego. Powołuje się on przy tym na okazy zielnikowe szczodrzenia włochatego zebrane przez Jaworskiego w okolicy Przemyśla. Ponieważ okazy te nie są dziś znane, a *C. hirsutus* nie został ponownie w granicach naszego kraju odnaleziony nie można ostatecznie rozstrzygnąć czy wistocie był to właśnie ten gatunek. Niemniej wiadomość o stanowisku koło Przemyśla przewija się w kilku dalszych opracowaniach florystycznych, jak np. w następnych wydaniach „Roślin Polskich” (1953, 1967) we „Florze Polskiej” (Kostrakiewicz, 1958, tom 8) i we „Flora Europaea” (Heywood, Frodin, 1968, tom 2). Przeprowadzone ostatnio poszukiwania terenowe w tym rejonie nie dały żadnego rezultatu; stwierdzono jedynie obecność *C. ratisbonensis* i *C. ruthenicus*.

Jeśliby jednak przyjąć stanowisko z okolic Przemyśla za prawdziwe, to wówczas należałoby rozpatrywać dwie możliwości dotarcia tutaj szczodrzenia włochatego. Pierwsza z nich to migracja z południowego wschodu, gdzie najbliższe stanowiska tego gatunku znajdują się w oddalonej o około 350 km Bukowinie rumuńskiej; dysjunkcja byłaby zatem bardzo duża. Druga ewentualność, równie mało realna, to dotarcie szczodrzenia w okolice Przemyśla ze Słowacji oddzielonej trudnym do przebycia dla ciepłolubnego gatunku pasmem Karpat.

C. hirsutus is a Mediterranean-Pannonian species. In the west it reaches southeastern France and in the south as far as central Italy and northern Greece. The northern boundary runs through Switzerland, Austria, Czechoslovakia and Rumania. In the east the range of this species is disjointed. It occurs as outliers on the Crimea, on the Caucasus and as scattered stands in northern Turkey.

Information about the occurrence of *C. hirsutus* in Poland has been given in 1924 by M. Koczwarą (Kosmos, 49) in his review of the first edition of „Rośliny Polskie” by W. Szafer, S. Kulczyński and B. Pawłowski. He refers to herbarium specimens of *C. hirsutus* collected by Jaworski in the vicinity of Przemyśl. Since these specimens are not known in Poland today, and the plant has not been rediscovered within the boundaries of Poland one cannot definitely say whether in fact it was this species. However the information about the stand near Przemyśl has been mentioned in several later floristic studies, as for example in later editions of „Rośliny Polskie” (1953, 1967), in „Flora Polska” (Kostrakiewicz, 1958, vol. 8) and in „Flora Europaea” (Heywood, Frodin, 1968, vol. 2). A search conducted recently in the area has not yielded any results. Only the presence of *C. ratisbonensis* and *C. ruthenicus* has been established.

If however we were to accept the stand of *C. hirsutus* near Przemyśl as a real one, then one would have to consider two possibilities concerning the way in which the species arrived here. One possibility is that

it arrived from the southeast where the nearest stands of the species are to be found in Bukovina, Rumania, 350 km away. Thus the disjunction would be very great. The second possibility, equally unlikely is that it reached the region of Przemyśl from Slovakia across the range of the Carpathian Mts., difficult to cross for a thermophilous plant.

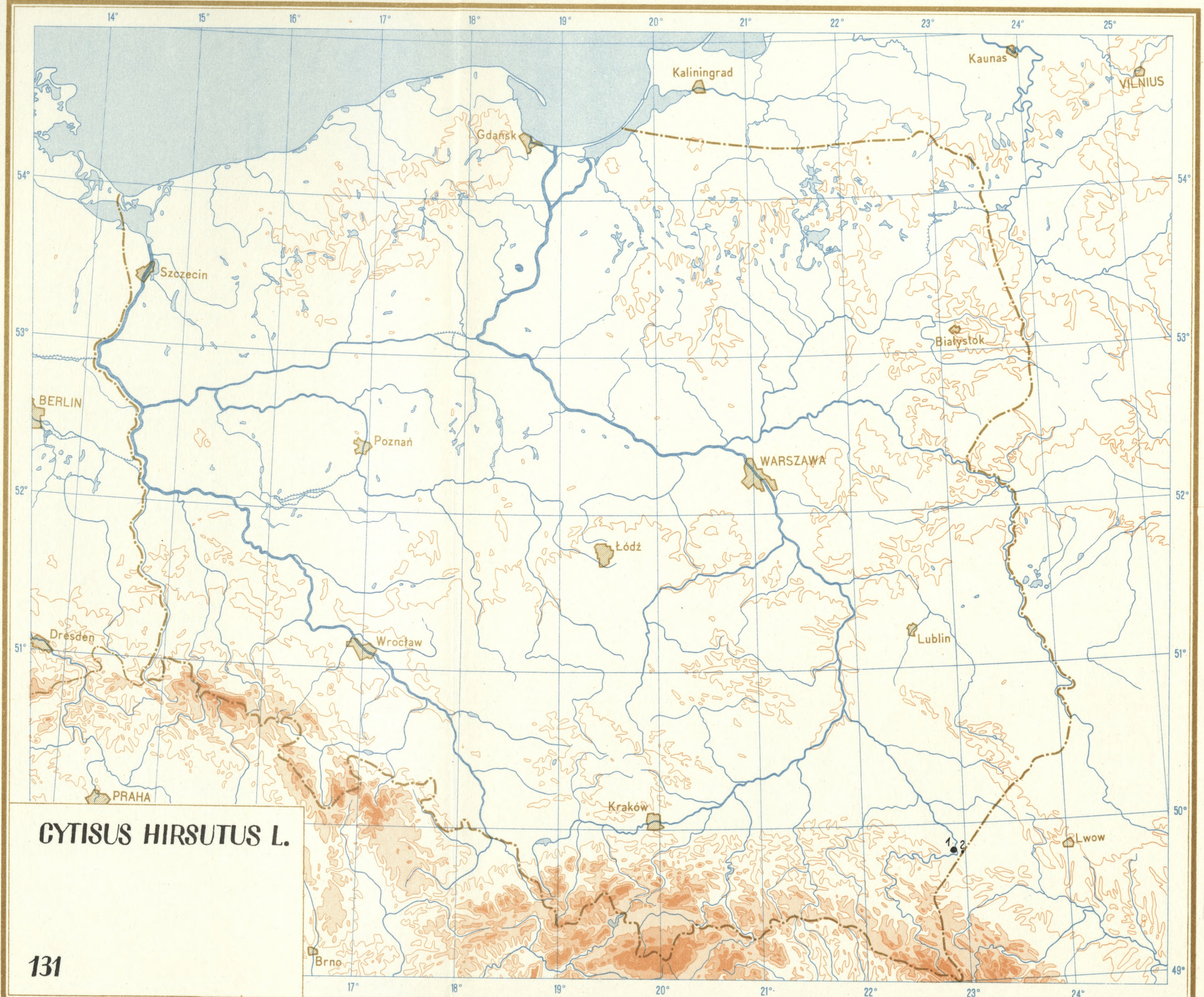
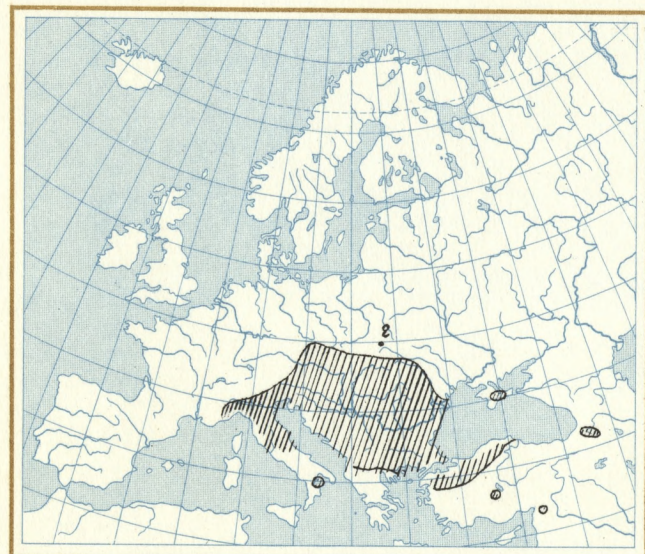
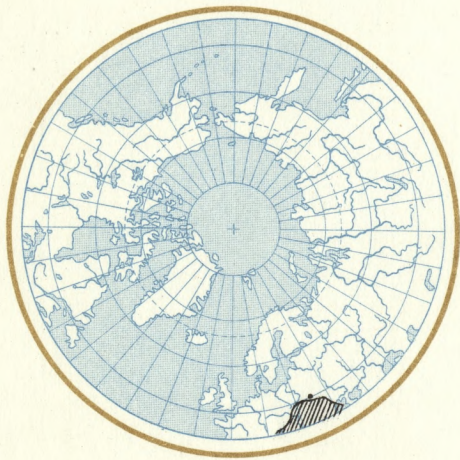
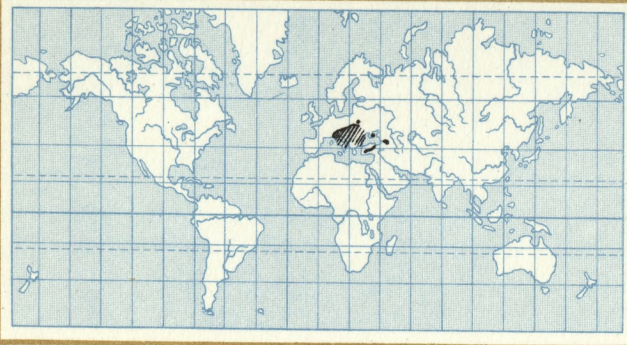
Средиземноморско-паннонский вид. На западе доходит до юго-восточной Франции, на юге — до средней Италии и северной Греции. Северная граница пробегает через Швейцарию, Австрию, Чехословакию и Румынию. На востоке ареал приобретает дисъюнктивный характер. Имеются острова в Крыму и на Кавказе и разбросанные местонахождения в северной Турции.

Сообщение об открытии вида на территории Польши было опубликовано в заметках к первому изданию книги В. Шафера, С. Кульчинского и Б. Павловского „Rośliny Polskie” (Koczwara, 1924, Kosmos, 49). Автор при этом ссылался на гербарные экземпляры, собранные Яворским в окрестностях Пшемысля. Однако, поскольку эти сборы сейчас отсутствуют, а вид ни разу повторно в Польше не был найден, невозможно судить, был ли Яворским обнаружен именно этот вид. Тем не менее сообщение о местонахождении *C. hirsutus* вблизи Пшемысля повторяется в ряде последующих как, например, во втором и третьем издании указанного определителя „Rośliny Polskie” (1953, 1967) и др. (Kostrakiewicz, 1958, Flora Polska, 8; Heywood, Frodin, 1968, Flora Europaea, 2). Проведившиеся в последнее время специальные поиски в этом районе не дали положительного результата; удалось только установить наличие здесь *C. ratisbonensis* и *C. ruthenicus*.

Если же, однако, признать местонахождение из окрестностей Пшемысля существующим, следовало бы рассмотреть два возможных пути появления здесь раkitника волосистого. Но самые близкие местонахождения расположены в Румынской Буковине, на расстоянии около 350 км. Дисъюнкция ареала, следовательно, очень большая. Второй путь — миграция из Словакии — также мало реален, так как этому теплолюбивому виду пришлось бы преодолеть хребты Карпат.

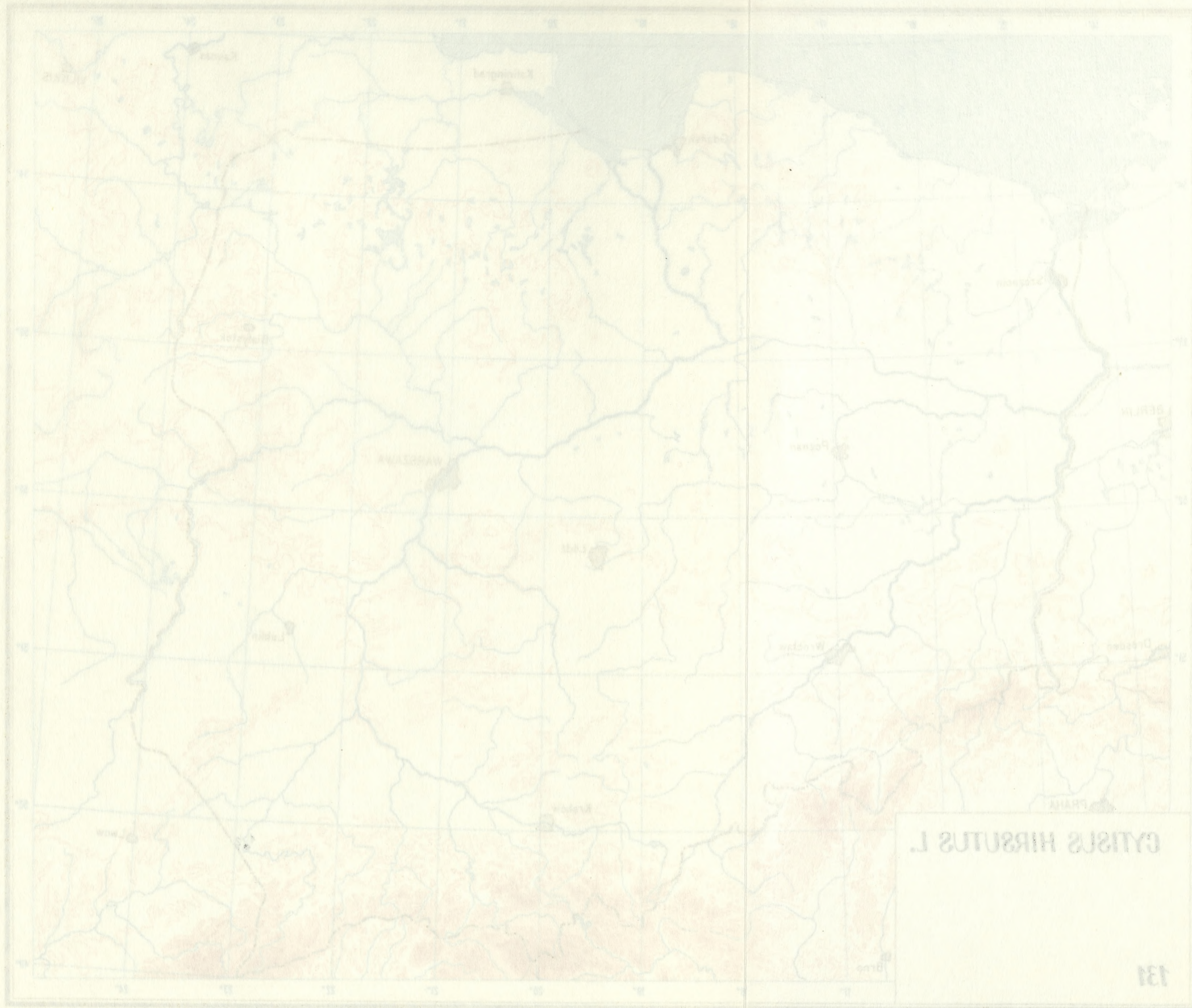
STANOWISKA — LOCALITIES — МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ

1. Okolice Przemyśla (Koczwara, 1924, Kosmos, 49; Szafer, Kulczyński, Pawłowski, 1953, 1967, Rośliny Polskie; Kostrakiewicz, 1959, Flora Polska, 8)?

CYTISUS HIRSUTUS L.

131

CYTISUS HIRSATUS L.

131

Copyrighted material - see P. 131. Władysław Wójcicki, Warszawa, 1913. Drukarnia "Prasa" w Warszawie. Wymiar 150 mm x 100 mm. Skala 1:100 000. Waga 100 g. Cena 1000 zł. Władysław Wójcicki, Warszawa, 1913. Drukarnia "Prasa" w Warszawie. Wymiar 150 mm x 100 mm. Skala 1:100 000. Waga 100 g. Cena 1000 zł.